

gyermekirodalmi lap
2023. április

NAPSUGÁR

FELTÁMADÁS!

Mindannyian böjtöltünk. Tűrtük a hideget, keveset ettünk, hallgattunk. Ennek most vége! Feltámadunk, fénybe tartjuk az arcunk, húst, tojást, finomságokat fogyasztunk, és ami a szívünkön, az a szánkon. Legföljebb bolondnak néznek!

A Napsugár lapjain ugráló csoki-nyuszira bukkanunk, és megünnepeljük a költészet napját. Elgondoljuk, hogy Júdás is volt kisbaba. Megismerkedünk egy bizonyos Zákeussal, majd felzabáljuk Irma néni ünnepi fánkját. Kószabószáival Franciaországba utazunk, Erdélyben örmény katolikus templomokat látogatunk.

Megtudjuk, miféle anyagokkal pácolták, virágozták hajdan a híres tulipános ládát, és az is kiderül, mi köze a cifra és zéró szavaknak egymáshoz. Unipan Helga békák közé visz bennünket, és akinek ereje marad, az sportolhat is! Locsolkodjatok, bolondozzatok mókás-vicces, komoly-tudós, mesélő-mélázó barátokkal, a Napsugárral!

László Noémi
főszerkesztő

CÍMLAP: KÜRTI ANDREA

NAPSUGÁR, gyermekirodalmi lap. LXVII. évfolyam 738. szám. Kiadja a NAPSUGÁR Kft.

Főszerkesztő: László Noémi • Képszerkesztő: Bak Sára • Szerkesztő: Berki Tímea

Lapterv: Division Boutique Agency • DBA (www.teamdba.co)

Megrendelhető: 400462 Cluj, Bld. C. Brâncuși nr. 202 ap. 101 • 0264418001

naps.sziv@napsugar.ro • www.napsugar.ro • www.facebook.com/napsugar.szivarvany

A lapok árát a következő bankszámlákra várjuk: RO45RNCB0106026602080001 BCR CLUJ, RO70BTRL01301202P90961XX BT CLUJ, SC NAPSUGÁR-EDITURA SRL, CUI: 210622.

Készült a kolozsvári TipoOffset Kft. nyomdájában, nyomdai előkészítés: Komáromy László.

ISSN 1221-7751

TÁMOGATÓINK:

ÁRA 8 LEJ

NEM LESZEK CSILLAGÁSZ!

Előd csillagász szeretne lenni,
csillagról csillagra lépegetni,
csillagerdőben kószálni,
holdkობolddal fogócskázni.

Abrakolna álomcsikót,
szürke égre aranycsíkot
húzna gyorsan, hamarjában,
megpihenne fellegágyban.

Sarkcsillagot felkeresné,
csillagsarkot berendezné,
ápolgatná a csönd kertjét,
pátyolgatná bolygók lelkét.

Minden e verssel kezdődött.

Előd többször is elolvasta, mert már folyékonyan olvasott, és határozottan kijelentette, hogy ő bizony nem szeretne csillagász lenni. Hiába mondták neki a barátai, hogy rajta kívül még nagyon sok Előd nevű fiúcska létezik a világon, hajthatatlan volt. Érezte és tudta, hogy róla szól a vers, hiszen személyesen ismerte a szerzőt. Azt szerette volna, hogy ne az ő neve szerepeljen a kezdő sorban, hanem valaki másé. De már semmit sem lehetett tenni, mert a vers megjelent nyomtatásban, egy gyermeklapban. Anya és apa büszkék voltak, hogy az ő csemetéjük a vers hőse. A tanító néni boldogan újságolta a tanáriban, hogy egyik tanítványát megverselték. Aztán az osztályban is felolvasta a versikét. Előd elvörösödött, fejét lehajtotta, könnyesen mondta:

– Nem akarok csillagász lenni!

A tanító néni megnyugtatta:

– A verseket nem kell szó szerint érteni. Még bármi lehet belőled. Ez a vers arról szól, hogy mint minden gyerek, szeretsz álmodozni, képzeletben sok mindent kipróbálni.

Majd arra kérte a gyerekeket, hogy készítsenek rajzot a vershez. Szebbnél szebb alkotások születtek. A tanító néni paszpartut tett a rajzokra, és kifüggesztette őket a folyosón. Volt rajtuk csillag, volt rajtuk hold, holdudvaron kóborló holdkობold... Mit gondoltok, mit rajzolt Előd? Nem volt ott rajz, csak ennyi:

NEM LESZEK CSILLAGÁSZ!

A tanító néni nem örvendett. Nem szólt semmit. A lapot egy mappába tette.

Tanítás után Előd hazament, és nem foglalkozott többé a kérdéssel. A gyermeklapot, amelyben az a bizonyos vers szerepelt, az asztalfiók mélyére rejtette.

Teltek-múltak az évek. Előd kijárta az iskolát. Vajon milyen foglalkozást választott, mi lett belőle? Nem lett csillagász, sem úrkutató, de néha a csillagok közt jár. Olyankor előveszi az asztalfiók mélyén lapuló gyermeklapot, kinyitja a régi vershez, és mosolyogva olvassa a sorokat, amelyeket időközben meg is zenésített. Aztán ugyanabból a fiókból előbukkan a régi rajzlap, amelyen nagy betűkkel csak egy mondat szerepel.

Hogy került ide? – töpreng Előd. A tanító néninél volt! Jobban megnézi, aprócska rajzot lát rajta. Ki tudja, mit ábrázol, ki tudja, ki rajzolta oda. A tanító néni biztosan nem, hát akkor ki? Nem próbálja megfejteni a titkot, óvatosan visszateszi a megsárgult rajzlapot a régi gyermeklappal együtt a fiókba.

Az emlékek, de néha a versek is olyanok, mint a csillagászati távcsövek: a távoli dolgokat nagyobbaknak és fényesebbeknek látjuk bennük.

TÓTH ÁGNES versei

NYUSZIKALAND

Az erdőből elbitangolt
egy pöttömnyi nyúlgyerek.
Kíváncsi volt, hogy húsvétra
milyen tojást festenek.

Ugrabugrált jobbra, balra,
míg a városba nem ért,
s tévedésből a kis buta
az édesség-gyárba tért.

Nagyot ugrott a mi hősrünk,
uzsgyi neki, elfutott,
meg sem állt a zöld erdőig,
örült, hogy hazajutott.

Meglátott vagy ötven nyuszit,
és az arca felderült,
melléjük állt, s nem tudta,
hogy futószalagra került.

Jött egy kislány, leemelte,
bontotta a csomagot,
szegény nyuszi bal fülébe
majdnem beleharapott.

Beindult a gépezet és
mire megkapaszzkodott,
leöntötték csokimázzal,
s húztak rá egy sztaniolt.

Mire lassan magához tért,
már egy polcon álldogált,
és a csokiburok mélyén,
anyja után sírdogált.

VALAKI?
SEGÍTSÉGI

TAVASZI DAL

Megnyílt a négy évszaknak
világhíres porondja.

Porondra lép Április,
a tavasz kamasz bolondja.

Tótágast áll, úgy néz rátok,
kifütyüli a világot:

csinnadratta – bumm!

NAGYÁLMOS ILDIKÓ

ÜNNEP A VERS

A vers varázslat, képzelet,
szívdobbanás, lélegzet,
rejtekhely, álom, kincses sziget,
velünk bármit elhíthet.

Érzés a vers, vallomás,
rímekbe gyűjtött látomás,
kibomló rügy, lombhullás,
örök rend, felfordulás.

Szelíd, pajkos, lángoló,
virágzó rét, vakító hó,
nyugtató, lelket kavarázó,
tó, csónakot ringató.

BERTÓTI JOHANNA

VERS

Borítók közé szorítva,
mint egy szál préselt virág,
szened a vers süket csendben
egyik kötet lapjain.

A könyv már kezemben, nyitva
– egy kicsiny világszilánk –,
és a vers kinyílik bennem,
dús virágú kankalin.

SZUCHER ÁGNES rajzai

AZ UTAZÁS

A Hármak régóta úton voltak. Kiürültek már a tevebőr kulacsok mind. Az állandó ringatózástól és a tevék erős szagától émelygett a gyomruk. Valahogy étvágyuk sem volt, de nem zavarta őket. A hírre gondoltak, az Üzenetre, amit évek óta vártak, s mint bőséges lakoma után, úgy érezték maguk. A Csillag miatt jöttek, és érezték, hogy bármeddig elmennének a Csillag nyomán.

A Csillag most egy kis kunyhó fölött ragyogott. A Hármak elmosolyodtak. Lecsúsztak a tevékről. Sarujukba homok került, de nem törődtek vele. A csalódástól és a döbbenettől felhorkantak. Nem kunyhó állt előttük, csupán egy istálló. Fény szivárgott a deszkák közül. A Hármak egymásra néztek. A leghosszabb szakállú bólintott, és egyszerre a bejárat felé indultak.

Odabent szalmakupacon egy nő ült. Őlében kisbabát tartott. A baba nem sírt, csak nagyokat pislogott, ahogy az asszony könnyei lecsorogtak az arcán. A Hármak köszöntek. Az asszony ruhája ujjával felitatta a könnyeit. Fejet hajtva köszöntötte a pompás ruhában álldogáló három férfit. A mécses lángja szikrát vetett a turbán nagy rubintkövén, a korona gyémántjain, a köpeny smaragdos csatján. Az asszony eltátotta a száját az álmélkodástól.

– Jó estét, asszony! – köszönt a legsötétebb bőrű férfi.

– Jó estét, vándorok – makogta az asszony.

– Mi a neved, asszony? – kérdezte a turbános férfi.

– Riáma vagyok, ő pedig a kisfiam. Tegnap született.

– Miért bánkódsz, asszony? – kérdezte a legszelídebb szemű vándor.

KISS LEHEL

HÚSVÉTI HAJREN

Zatik* térdel. Bariját
várják már a templomtéren.
Lábán-nyakán szalagok,
lépdel némán, tejfehéren.
Zatik könnyes, alig lát,
de tudja: a báránkjája
visszajön, mint angyalok
szállnak, mert szárnya lesz. Szárnya!

Hajren: örmény, nyolcsoros versforma, a sorok hét-nyolc szótagosak

*Zatik: női név, jelentése: húsvét

Húsvétkor Örményországban ősi hagyomány szerint színes szalagokkal feldíszített bárányt áldoznak.

– Sírok, mert egyedül vagyok a gyermekemmel. Apját elhurcolták a császár katonái. Nincs házunk, még egy lovunk sem. Semmit sem adhatok a fiamnak. Éppen most búcsúztam el tőle. Holnap elviszem Betlehembe, egy gazdag ember küszöbére teszem. Vagy idefektetem a tehének mellé, hátha nem fagy meg, és megtalálja valaki.

A Hármak egymásra sandítottak. A legöregebb alig észrevehetően megcsóválta a fejét. Tarsolyából kivett tíz ezüstöt, és fényes toronyban az asszony lába elé tette. Hamarosan három ilyen torony emelkedett az asszony előtt. Riáma a könnyeitől nem látta, mikor mentek el az idegenek. Megköszönni sem tudta az ajándékot. Érezte, hogy a remény aranyindái sarjadnak szívében.

A Hármak útjuk során először tanácstalanul toporogtak, ahogy elhagyták az istállót. Merre tovább? A legöregebb vette észre, hogy felszikrázott a csillag. Egy fénysugár mint egy ragyogó mutatóujj, a földre vetült. A Hármak látták, hogy egy kis ház tetején csillan a fény.

Nagy volt a meglepetésük, amikor közelebb érve meglátták, hogy az ismét csak istálló. Egy asszony ült bent meg egy férfi. Az asszony ölében kisbaba nyugodott. Ez az asszony azonban nem sírt. Mosolygott. És körülötte mosolyogtak a tehének, a borjak, de még a kis csacsi is az istálló bejáratánál. Öröm volt a sovány lovak szemében, és az istálló előtt felkacagott az egyik teve. Nem égett mécses az istállóban, sem gyertya, mégis fénylett minden. A Hármak látták, hogy a fény a gyermekből árad. Egyszerre borultak térdre.

Riáma dúdolván ringatta kisfiát. Végre mert arra gondolni, hogy nevet válasszon számára.

– Júdásnak foglak hívni. A jószerencse elkísér majd, és ha a sors is úgy akarja, nagy tettek fogsz véghezvinni – azzal magasba lendítette a kisbabát. A hirtelen mozdulattól az asszony köntöse szegélyével felborította a három kis pénztornyot. Csilingelve gurult szét a Hármak ajándéka, a harminc ezüstpénz.

TALÁLKOZÁS

Egész nap bandukoltunk. Köpönyeg, kelme, minden csupa por volt rajtunk. Végre megérkeztünk a csodák városába. Itt, ugyanúgy, ahogy korábban Jerikóban, talán felmászom majd egy fára, hogy jobban lássak. Ott felmáztam, és láttam egy embert, akit azóta sem felejtettem el. Csak hogy itt irdatlan nagy tömeg verődött össze, és én annyira apró termetű vagyok, egy nagyra nőtt embernek a válláig sem érek, alig látom, merre vannak a társaim.

Akikkel érkeztem, azok sokfelé mehettek a szűk, kígyózó utcákon. Mindenütt lárma, illatok és szagok kavarogtak mindenfelé. És persze emberek, tarka köpenyeges emberek forgataga. Eltüneztünk a nagy tömegben, mint rókák a homokviharban.

– Beszélni szeretnék vele – mondtam egy fickónak a vásárban.

Nem tudom, mit értett belőle, sajnos nem tudott segíteni.

A város egén gyönyörűen sütött a nap. Az emberek felvették a ruhákat, amiket ilyenkor szokás. Védték arcbőrüket az izzó sugaraktól. Láttam, hogy a tömegben sokan ledobják az öltözékeket, a földre terítik őket.

Sétáltam fel-alá a zezugos utcákban, mint otthon, Jerikóban. Ez az ember talán az adósom? – kérdeztem magamtól, a járókelőket nézve.

– Fehér barátom, téged nem a városunkban láttalak-e legutóbb? Azt ígérted, megadod, amivel tartozol.

– Hogy vagy, kedves fekete barátom? Már megadtad a jussomat, szép jó napot tenéked!

De már tudtam, hogy ha adósom lenne, akkor sem kellene a pénz, inkább az volna jó, ha megtalálnám a társaimat végre. Eltévedtem. A nagy tömegben nem láttam a társaim és ők sem engem. Van itt sok kereskedő, régi barátaim mind. Vajon látták őket? Szívesen megkérdezném tőlük.

Éljenzést és kiáltásokat hallok a keszeskúza utcák során végig. Mi ez?! Akkora a lárma, mint valami új király megjelenésekor, vagy híres vásár napján. A pogányok sem csapnak ekkora lármát, talán csak a cirkuszban!

– Még egyszer beszélnem kell vele – gondoltam –, még egyszer beszélnem kell vele!

Ott jön! A kapu felől! Az emberek ruhákat és pálmaágakat szórtak a földre, amerre elha-

ladt. Volt, aki azt kiabálta: király, király! De bár-
hogyan meresztettem a szemem, nem láttam
mást, csak egy igen egyszerű ruhába öltözött
embert. Néztem jobbra, néztem balra, kerestem
volna a paláستtal, aranyfonallal széltében-hosz-
szában kivarrott ruházatú királyt. Koronát, ilyes-
mit sem láttam, pedig kerestem a tekintetem-
mel a drágakövek, az arany csillanását. Láttam
ugyan, hogy nem gyalog jön, hanem valahogy
másképp, de nem láthattam, pontosan min ül.
Végre-valahára találtam egy fát, arra felmász-
tam. Az arra szaladgáló gyerekek nevettek,
engem utánozva utánam másztak. De nem
érdekelt, mint ahogyan az sem, hogy má-
sok mosolyogva érdeklődtek, ugyan mi-
lyen gyümölcsöt keresek a fán, amin
csak levél nő.

A tömeg szétnyílt, és megláttam.
Nem lovon ült, hanem számaron. Itt
van ő, az, akivel beszélni szeret-
nék. Leugrottam a fáról. A gyere-
kek azt hitték, vége a fára má-
szásnak, kezdődik a kergetőzés.
Nagy nehezen odaférfkőztem
hozzá. Milyen régóta keresem
őt, a barátomat! Rám nézett,
megszólalt. A nevemen szólított:

– Zákéus!*

*Zákéus: kistermetű, gazdag
fővámszedő. Jerikóban egy
eperfügefa ágára lépett föl,
hogy Jézust láthassa, majd
a házában megvendégelte
őt. Mesélőnk a Jézus jeru-
zsálemi bevonulását ün-
neplő tömegben is föl-
fedezte Zákéus alakját.

JÁNOSI
ANDREA
rajzai

Szeretek locsolni jární,
de nem akárhová.
Tavaly szívesen mentem
apával Irma nénihez,
mert nagyon finom
a képviselőfánkja,
s amíg kávéztak,
felfaltam a tányér
süteményt.
A vége az lett,
hogy apa jól lehordott.
Irma néni udvariasságból
védelmemre kelt:
„Ne szidd azt a gyermeket,
úgy nő, mint a karóspaszuly,
azért nagy az étvágya” –
rezegtette hangját,
és még hozzáfűzte:
„egyem a szívét”.
Idén is meglátogattuk,
apa vízzel locsolt,
én anya parfümével,
végül megkínált
képviselőfánkkal,
de csak kettővel,
azt mondta, a többit
felfalták a locsolók,
csakhogy elfeledte,
az imént panaszolta,
hogy tavaly óta
rajtunk kívül
senki nem lépte át
a küszöbét.

VÉGTELEN MESE

Hol volt, hol nem volt, az Óperenciás Tengeren is túl, ahol a levél a fáról le sem hull, volt egyszer egy ország, Aritmetika. Ebben az országban rend volt. Utai egyenesek, szögei derekak, erdői, tavai kerekék voltak.

Rádusz király és Aszimptóta királyné uralkodása alatt az ország leszámolt a portyázó hadakkal, felszámolta a végeken pusztító éhínséget, elszámolt a föld alól felszínre került aranyserlegekkel, és beszámolt a határon túl hódító irreális szokásokról.

Az emberek hümmögve olvasták az országos napilapban, az Átfogóban idegenbe szakadt tudósítók híreit távoli Egyél, amennyi beléd fér versenyekről, tengeren túli Aludj, amennyit nem szégyellsz vetélkedőkről, világvégi Üsd-vágd, nem apád mérközésekről.

Aritmetika földjén nyugalommal, békében, derűsen telt az idő. Egy napon riadt hang verte fel a trónterem csendjét.

– Felség, bozót nő a várfalakon túl!

– Ugyan, Modulusz – mondta rémült elsőfokú tanácsosának Rádusz király –, már megint negatív oldalról látod a dolgot!

– De felség – szepegett az elsőfokú mögött a király másodfokú tanácsosa –, tuskés liánok kúsznak a falakon. Ha csak nézzük tétlenül, az ősnövényzet behatol a várba!

– Drága jó Tangens – csitította Aszimptóta királyné a riadt másodfokú tanácsost –, ne ötölj-hatolj. Nézzük a lényegét! Némi bozót, egy kis tuskés kúszónövény. Vadnak vad, de hogy a várba jusson? Teljesen valószerűtlen!

– Úrnőm – sóhajtott Modulusz –, a várban zajló események a valószínűségszámítás minden eredményére rácafoltak!

– Ott van például a tűzhányó – kotyogott bele Tangens.

– Miféle tűzhányó? – kérdezte Rádusz király. – Aritmetikában egy fia vulkán sincs!

– Engedelmeivel, felség – mondta Tangens –, nem volt. De van! A délkeleti bástyánál hajnalban medvebocs méretű vulkán tört ki.

– Medvebocs? – csodálkozott Modulusz. – Inkább mamut! Bár eddig se szikrát hányó medvét, se lángköpő mamutot nem láttak Aritmetikában.

– Tudjátok, mit, kit nem láttunk mostanában Aritmetikában? – kérdezte Rádusz.

– Kit-mit, felség? – pislogott Modulusz és Tangens, mint béka a nádasban.

– Johannesz frátert, a királyfik nevelőjét.

– Jancsi kámforrá vált és felszívódott – mondta Szinusz királyfi, aki nemrég dugta be orrát a trónterem északi szárnyas ajtaján.

– Jancsi Nárittyenbe ment, jeget aszalni – mondta Koszinusz királyfi, aki nemrég dugta be orrát a trónterem déli szárnyas ajtaján.

– Hogy beszéltek ti Johannesz fráterről? – kérdezte Rádusz. – Mit kerestek a trónteremben? Ilyenkor a könyvtárszobában a helyetek!

– Johannesz fráternek elege lett Szinusz és Koszinusz szemtelen, ricsajozó, bakalódó természetéből – súgta Aszimptóta királyné Rádusznak. – Elment. Ezt a levelet hagyta nekem.

A királyné gyűrött papirost halászott elő köpenye zsebéből, és a király orra alá dugta.

A HATÁROK KIJELÖLÉSE
NEM A NEVELŐ DOLGA.
A SZÜLŐ NE LEGYEN
VÉGTELENÜL ENGEDÉKENY!
SZBADSÁGRA MEGYEK.
ÉRTESÍTSENEK, HA VISSZAFOGTÁK
A KIRÁLYFIAK TOBZÓDÁSÁT!
FRÁTER JOHANNESZ –
MINDKÖZÖNSÉGESEN JANCSI

– Mi az, hogy SZBADSÁG? – kérdezte Rádus. – Milyen nevelő az, aki írni sem tud, de a szülőket kioktatja? Nem azért vagyok én apja a gyermekeimnek, hogy a lehető legjobban bánjak velük? A lehető legjobbat és legtöbbet adjam nekik? A lehető legkevesebbet haragudjak rájuk? Ugyan, mire való a nevelő, ha nem a palántát rendbe szedni?

– Ha állandóan szétdobált ruhát gereblyél, fél zoknik elkószált párját vadássza, az eltűnt énekfüzetet keresi, a paradicsomleves-foltot sikálja, ájult királyfiakat költöget, kertben vág-tázó királyfiakat próbál ágyba küldeni, a nevelőnek nem marad ideje arra, hogy a kobakba tudományt csepegtessen! – hadarta Modulusz.

– Nem szólva arról – kotyogott bele Tangens –, hogy az állandó jövés-menés, dínom-dánom közepette a fráternek annyi tisztelete sem maradt, mint hófödte csúcson a decemberi napsugárnak! Így nem lehet tanítani!

– Tangens, ez már a felségsértés határát súrolja – fújta föl magát Rádus király.

– Felségsértés ide vagy oda – mondta Modulusz –, ha felséged nem nyesi le a királyfiak vadhajtásait, a várat napokon belül behálózza az ősnövényzet. Mozdulni sem tudunk majd! Johannesz fráter tanító, nem tábornagy, lakáj, ceremóniamester!

– Nono, Modulusz – hápogott Rádus –, moderáld magad! Szinusz és Koszinusz királyfiak, nem katonák, szolgák, csepűragók!

– De a rendet – húzta ki magát Aszimptóta királyné – nekik is meg kell tanulniuk. Felséged is rendet tart a birodalomban. A rend az ember szobájában kezdődik! Ha népének tud parancsolni, parancsoljon kegyelmed a fiainak is!

– Parancsoljon nekik Johannesz – kakaskodott Rádus –, azért eszi a király kenyerét!

– Johannesz azért eszi a király kenyerét, hogy Szinuszból és Koszinuszból bölcs, tá-

jékozott, hajlékony, gyors észjárású herceget neveljen. Amiből semmi sem lesz, ha szétdobált zoknikkal, kilöttyent levessel, féktelen ökörködéssel kell bajlódnia – mondta a királyné. – Hogyan biztosítja kegyelmed az ország jövőjét, ha saját gyermekeit képtelen megzaboláznai?

Rádus felfogta, hogy baj van. Aszimptóta királyné csak rendkívüli esetben súrolja a felségsértés határát. Most viszont megtette. A király elővette jobbik esztét. Egy papirosra kört rajzolt, a kört két egymást keresztező vonallal négy egyenlő részre osztotta, és a könyvtárszobába rendelte a királyfiakat.

– Ide figyeljete! – szólt Rádus. – Ez itt a nap. Egy rész alvás, egy rész rendrakás, egy rész tanulás, egy rész ökörködés. Aki fáradt, az ökörködést alvásra válthatja. Aki nem tartja be a napirendet, az mehet betűszedőnek a birodalmi nyomdába! Amikor megy minden, mint a karikacsapás, visszahívom Johannesz frátert „szbadságról”. Hátha lesz ideje bölcs királyfiakat faragni belőletek!

Hogy rendet tanult-e a két kófic, nem tudni, annyi azonban bizonyos, hogy Johannesz fráter kis idő múltán visszatért Aritmetikába, és a falakon kúszó növényzet nem hatolt be a várba.

Aki nem hiszi, járjon utána!

TOMOS TÜNDE rajza

KÓSZABÓRSA TANODÁJA – NYELVEK, KULTÚRÁK

FRANCIAORSZÁG

Salut! Ça va? –
Szia!

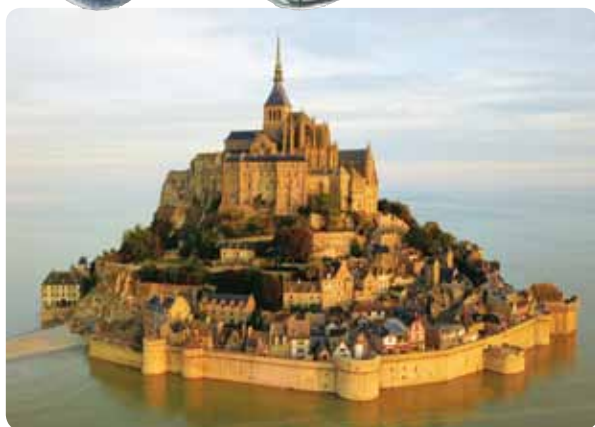

Minden rendben? – kérdik a franciák, és három puszival üdvözlik egymást. Az etikett, a parfümök, borok és sajtok országában ez a divat!

Az országot az Alpok, a Földközi-tenger és a Pireneusok, illetve az Atlanti-óceán határolják. Európa legmagasabb csúcsa a 4809 méteres francia Mont Blanc. A francia tengerpart 4668 km hosszú. A La

Manche csatornából kiemelkedő árapálysziget, a Mont-Saint-Michel bencés kolostorát fogdaként használták, majd műemlékké nyilvánították.

Bretagne-ban szarvasmarhát tenyésztenek, kagylót halásznak. Híres itt a régi kalózváros, Artúr király birodalma, a rózsaszín gránitpart. Bordeaux, Elzász, Champagne körül szőlőültetvényeket, Provence-ban olajfákat, levendulást találunk. Bourgogne-ban a só-lepárlóban az óceán vízből nyerték a sót, nem bányászták.

A Loire folyó mentén kastélyokban gyönyörködünk. Máshol középkori településeken barangolunk, mint a pápai városban, Avignonban. Felkeressük a római kori vízvezetékeket és a lascaux-i barlangrajzokat, majd Párizsba tartunk a nagyon gyors vonattal, a TGV (tézsévé)-vel. Kerékpárral is suhanhatunk, mint a Tour de France versenyzői.

Párizsban 200 múzeum, 150 színház, 300 mozi, 16 000 bolt vár. Bámuljuk a 300 méter magas Eiffel-tornyot, a francia kultúra jelképét. A királyi palota, a Louvre ma a világ legnagyobb múzeuma. Európai, egyiptomi, iszlám, keleti, görög, római és etruszk emlékeket őriz. A közel 800 éves Notre Dame katedrális kétszáz évig épült. Öt hatalmas harangja közül a legnagyobb Emmanuel, 13 tonnás. A Szajna partján könyvtárakkal találkozunk, tágas parkokban pihenünk.

A versailles-i kastélyban XIV. Lajos király emléke él. Ide helyezte át tízezer embert is számláló udvarát Párizsból. A Napkirálynak köszönhetjük a francia etikettet. Azt nem köszönjük viszont, hogy az első világháborút lezáró béke, a trianoni szerződés 1920. június 4-i megkötése után a nagyhatalmak szétdarabolták Magyarországot.

A frankok földjén 843-ban alakult az egyik leg-
régibb európai állam. Jelképe a gall kakas, mai
jelmondata Szabadság, testvériség, egyenlőség!

A franciák főként anyanyelvükre büszkék.

29 ország hivatalos nyelve a francia.

c=k(sz) ai=e

Bretagne (brötány)
Provence (provansz)
La Fontaine (láfonten)
Bordeaux (bordó)

A szavakat nem betű szerint ejtik. Leggyakoribb magán-
hangzó az e. Az o-t 13-féleképpen ejtik, nincs w-jük.
Astérix és Obélix gall nyelvéből alig 200 szót használnak.
Sok francia szó latin eredetű, ezért segít a spanyol, olasz,
portugál és román tanulásában. A magyar is kölcsönzött
tőlük: balkont, teraszt, manzárdot, garázst vagy bonbont,
büfét, desszertet, zserbót, majonézet, szósz, muzsikát,
verset, bizsut, neszesszert és rúzs.

Francia fonatba fonhatjuk hajunk, bár ezt ők afrikai szőnyegnek, natte africaine-
nek nevezik. A franciakulcs azonban náluk is clé française, azaz francia.

A franciáknál vált a parfümkészítés először foglalkozássá. Május
elsején a gyöngyvirág illatát ünneplik, egy csokorra való egy
évig tartó szerencsét hoz.

400 sajtfélét és finom mustárt készítenek,
hagymalevest főznek, békacombot ropogtat-
nak. Évente 30 000 tonna csigát esznek, ennek
nagy része a mi vidékünkéről kerül asztalukra.
A lecsót is szeretik, főként, ha híres séfek főzik.
Disneyland vagy az Astérix park a rajzfilmrajongó-
kat várja. Az édesszájúak mille feuillet, vagyis ezer-
levelű krémet, tarte tatint, azaz fordított almatortát,
savarint, macaront kóstolnak!

A francia életérzést szanzonekból,
olvasmányokból is megismerhetjük.
Magali le Huche zenélő könyveiben
a főhőssel az operába látogatunk.

Ha okosodni vágyunk, La Fontaine
vagy Charles Perrault meséit olvas-
hatjuk, a kis Nicolas kalandjaival,
Jean-Claude Mourlevat történeteivel
vagy A kis herceggel ismerkedhetünk.

**Keveset szóltunk a francia találmányokról,
tudósokról, ezért kérünk, ti meséljetek róluk!**

Összeállította: BERKI TÍMEA

ÉPÍTETT ÖRÖKSÉGÜNK ÖRMÉNY KATOLIKUS TEMPLOMOK

Moldva felől érkeztek Erdélybe az első örmény kereskedők. A XVII. század elején telepedtek le Gyergyóban és Csíkszépvízen. Erzsébetváros is fontos központjuk volt. A Szamos partján fekvő Armenopolist, azaz Szamosújvárt kimondottan számukra építették barokk stílusban, külön építészeti tervek alapján.

▲▲▲
Salamon-templom,
Szamosújvár

Itt áll Erdély legrégebbi örmény katolikus temploma. Az építető Simai Salamon után Salamon-templomnak is nevezik. Emlékét freskón és örmény falfeliraton örökítették meg. A templom Gyümölcsoltó Boldogasszony tiszteletére 1724-re készült el. Három oltárán a Boldogságos Szűzanya, a Szentháromság és az örmény nép védőszentje, Világosító Szent Gergely látható. A templomot kőfal vette körül, oldalaihoz idővel két kápolnát toldottak. A neogótikus bejáratnál Gergely püspök és I. Szilveszter szobra áll.

Szamosújvár központjában 1800-ra fejezték be a barokk stílusú örmény székesegyház építését. A homlokzatán három torony áll. Oltárait 1804-ben szentelték fel. Az oldalkápolnában őrzött festmény Krisztus keresztről való levételét ábrázolja, és Peter Paul Rubens flamand festő alkotásaihoz hasonlít.

▲▲▲
Örmény katolikus
székesegyház,
Szamosújvár

◀◀
Erzsébetváros

Erzsébetvárosban az Apafi-palota mellé építették fel két-tornyú, hatalmas barokk templomukat az örmények. Az egyik torony sisakját elsodorta egy vihar, így az már több mint száz éve csonka. A főoltárkép a templom védőszentjét, Árpádházi Szent Erzsébetet ábrázolja. Búcsújukat Szűz Mária mennybe-menetelének napján, augusztus 15-én tartják.

Az 1680-as évek végén, Gyergyószentmiklóson az idegenek temetője mellett épült az örmény templom. Lőrészekkel ellátott fal veszi körül. A templom ékességei az oltárok, Szent Gergely Velencében készült oltárképe és a barokk szószék. Ennek alján a négy evangélista néz a templombelső felé. Körmeneti zászlót is őriznek, amely vászonra festett olajképen ábrázolja Világosító Szent Gergelyt. Az évente hat, hét körmenet alkalmával, például búcsúkor, húsvétkor, karácsonykor vörös köpenyt öltenek. A cinteremben, azaz a templom bejárata körül régi síremlékek láthatók.

Gyergyószentmiklós

Csíkszépvíz

A gyimesiek egykori vásáros helyén, Csíkszépvízen, a falu központjában építettek erődített templomot és kápolnát. A cinteremben régi örmény sírokat láthatunk. A templomba oldalajtón lehet bejutni. Festett ablaküvegek, vitráliák díszítik. Oltárképe azt az ütközetet ábrázolja, melyben az örmények a mohamedán perzsák ellenében vérüket ontották a kereszténységért. A festményt Lemberg örmény katolikus érseke adományozta a közösségnek 1690-ben, amikor tagjai a katolikus vallást felvették.

Világosító
Szent
Gergely

Az örmények idővel kihaltak vagy elvándoroltak. Akik Erdélyben maradtak, elhagyták az örmény nyelvet, magyarul beszélnek, de szokásaikat megtartják, hagyományos ételeiket (hurutos levest, piláfot, dalauzit) elkészítik. Gyergyószentmiklóson még örményül énekel a templomi kórus.

Mikor, hol és kinek a tiszteletére tartják az erdélyi örmények búcsúünnepüket?

Összeállította: BERKI TÍMEA
Illusztráció: STARMÜLLER BORÓKA

◆ HÁZBAN, HÁZ KÖRÜL

NÉPI FESTETT BÚTOROK

2. SZÍN, FESTÉK, VIRÁGOZÁS

DIMÉNY-HASZMANN ORSOLYA rovata

A régi vidéki élet ember-alkotta eszközeiről szóló sorozatunkat a Háromszéken, Kovászna megyében található, csernátoni Haszmann Pál Múzeum gyűjteményének tárgyai ihlették.

A legtöbb falusi bútorfestő-asztalos központ Udvarhelyszék Háromszékkel és Kisküküllő mentével érintkező vidékein volt. Innen való sok korai, XVI–XVIII. századi festett népies bútor, de több városban és faluban is dolgoztak bútorfestő asztalosok, a családon belül áthagyományozott mesterségbeli tudásukkal.

A bútorok festése, virágozása tájegységenként eltért. A torockói festett bútor rokonságot mutat a kalotaszegivel. A kalotaszegi bútorok alapszíne zöld, ritkán kék vagy fehér. Sűrűn használt díszítmény a kancsóból kinőtt, szimmetrikusan szerkesztett virágcsokor. A torockói bútor alapja is zöld színű, ritkán barna vagy kék. Ezt sötétzöld levélszövevényel, fehér, piros, narancssárga vagy kék virágokkal díszítették. A vargyasi bútor bordópiros és égszínkék, a csíki festett bútor alapszíne kék. Háromszéken a bútorok alapszíne kék, barna és zöld volt. A díszítő virágok itt nagyok, az egész festett felületet uralják. A felsőháromszeki ládákból egész sorozatnyi maradt fenn, ezeket a kézdivásárhelyi sokadalomban lehetett megvásárolni.

A székely bútorfestők növényi, állati és földfestékeket használtak, ehhez lenolaj, túróenyv, bőrenyv, csontenyv és kancatej volt a kötőanyag. Ez utóbbi, mint a fejlett lótarás egyik terméke, a növényi és állati festékekkel együtt a magyarság évezredek festőeljárási anyagává vált. A növényi anyagok közül a fakéreg és a dió zöld burkának kivonatait, a növényi olajokat és a fenyőgyantát használták.

A láda Haszmann Gabriella munkája.

A magyar festett bútorok leggyakoribb eleme a tulipán. A múzeum gyűjteményében látható bútorokon is a tulipán számtalan változatát találjuk, ilyen a fias, pártás, facsart, koronás, villás tulipán. A tulipán ábrázolásából a nő életútjának különböző szakaszait olvashatjuk ki. A szerelmi ajándékként is szolgáló népművészeti tárgyainkon a tulipán a nőnek, a szív pedig a férfinak a jelképe.

A cifrák akármennyien legyenek, önmagukban semmit sem érnek.

Ha népmeséken nevelkedtél, így érted ezt a mondatot: hiába bigygyeszkedik a sok cifra lány, a királyfi az egyszerűt, a dolgosat választja.

Ám egészen másról van itt szó. Az idézet egy 1693-as számtankönyvből való. Ónadi János a zéróról állapítja meg, hogy akárhánnyal szorzom, osztom, az eredmény zéró marad. Egy cifra is semmi, száz cifra is semmi – írta Csokonai Vitéz Mihály bő 200 éve.

A **cifra** régi jelentése tehát **zéró**, azaz **nulla**. A **nulla** latin eredetű, **cifra** és **zéró** szavunk pedig ugyanabból az arab szóból származik: **szifir** (üres, semmi). A **cifra** középkori latin közvetítéssel, a **zéró** az olasz nyelven át került hozzánk mégpedig úgy, hogy a híres olasz számtantudós, Fibonacci 1200 körül **zefiro**-nak

írta az arab **szifir** szót, és ez rövidült „**zéró**”-vá. (Észreveszitek, hogyan?) Innen jön az alig lengedező szél neve is: **zefiro** (magyarul: **zefír**).

Érdekes a **cifra** szó fejlődése. Több nyelvben tágult az értelme: már nem zérót, hanem számot jelent. A magyarban viszont jelentést váltott. Lássuk, hogyan.

A középkori könyvkötők, fal- és bútorfestők, kőfaragók kedvenc motívuma volt a **0**, azaz a **cifra**. Aki köröcskével díszített, az **cifrázott**, de minthogy mást is rajzolt, végül minden minta neve **cifra** lett. Aztán lassan „lecsúszott a ranglétrán” ez a szó, ma már **túlzó díszítést, cicomát** jelent: **cifráz**, **cifraság**, **cifrálkodik**.

Most, hogy ismeritek **cifra** szavunk eredeti jelentését, ha matekórán a feladat eredménye zéró, mondjátok, hogy a megoldás **cifra**.

SZÓLJ, SZÁM!

1. Mit jelentenek az alábbi kifejezések: **cifraszűr**; **cifraszoba**; **cifra nyomorúság**; **mond egy cifrát**; **cifrázza a táncot**; **úti cifra**, **házi rossz**; **ne cifrázd**, **beszélj nyíltan**.

2. Áprilisi tréfa és helyesírási gyakorlat. Illesszék be a szavakat a hiányos mondatokba: **török**, **töröket**, **kikelet**, **ki kellett**, **emelet**, **emellett**, **udvarol**, **udvarról**, **diót török**, **diótörök**.

Itt a, a bárányokat hajtani.
Ez a árul.
Itt vannak a, melyekkel épp
Magas ez az, mi a földszint!
Bejövök az, hol a bátyám

3. Húsvét szavunk a negyvennapos böjt után, Jézus feltámadásának örömnepén először elfogyasztott, magunkhoz vett húsételre utal: **hús + vét**. Foglaljátok mondatba: **tesz-vesz**, **kabátot vesz**, **példát vesz**, **örökbe vette**, **vevőkészülék**, **felvételi**, **adásvétel**.
Áldott, napfényes Húsvétot kívánok!

**HAVONTA
ÉS ÉV VÉGÉN
DÍJAKAT
SORSOLUNK KI!**

Díjazottaink: a szatmárnémeti Bălcescu–Petőfi Iskola III. C osztálya; a lövétei III. osztály.

A megfejtéseket honlapunkon közöljük: www.napsugar.ro/category/megfejtések

Szó- MÓKA

- Mi az abszolút üres könyv?
- Az íratlan szabályok könyve.
- ◆
- Mi az abszolút lehetetlen?
- Hogy két kopasz hajba kapjon.
- ◆
- Mi az abszolút udvariasság?
- A fáradt olajat hellyel kínálni.
- ◆
- Ki az abszolút rendőr?
- Aki a lopótököt és a gyilkos galócát is letartóztatja.

◆ KISKÓPÉ VENDÉGEI: UNIPAN HELGA TÍZ, TISZTA VÍZ

Idén **UNIPAN HELGA** a vendégem, aki szinte a Napsugár indulása óta rajzol a lapnak. Helga néni sokat sétál a Kolozsvár környéki erdőkben, távcsővel, fényképezőgéppel, jegyzetfüzettel. A látottakat mesteri módon örökíti meg. Hallgassátok, hogy amíg fest, mit mesél nekem a képről!

Süt a nap, áradnak a patakok, béka uraimék kupaktanácsot tartanak. Hiába tűnnek első ránézésre egyformának, valójában nagyon is különbözök. Amikor szemügyre vesznek, ők is egyformáknak látnak bennünket, embereket. Óriások, akik béka uraimék élőhelyeit teleszemetelik.

Egy dolog biztosan közös a békák nemzetségében: mindannyian vízben szaporodnak. Nincs szükség tengerre, óceánra: az útszéli árok vize is megteszi. Vagy egy becsületes pocsolya. Csakhogy még ebből is egyre kevesebb akad. A szemetelő óriások lim-lommal mindent megtöltenek.

A levelek közt betűz a nap, fényében felragyog az árok vize. Reménysugár volna ez? – kérdezi költői szónoklata kellős közepén a gyepi béka. Szavai szépen visszhangzanak, hangszórónak is jó a rozsdás konzervdoboz. Menni vagy maradni, ez itt a kérdés.

A megfontolt barna varangy (1) meditációs pózban mereng. Nem szeretne elhamarkodott véleményt mondani. A nádi varangy (2) egy úszó palack nyakára kapaszkodott. Krónikát ír a tanácsban történekről a Békalencsébe. A jobboldalt gubbasztó kecskebékának (3) elege van már a sok emberi kacatból.

Véleményét láthatóan osztja a baloldalt kétségbeesetten pihegő zöld varangy. Hiába viccelődik mellette bácsikája, mondván, hogy ember még békán nemigen fogott ki. Palack és konzervdoboz ide vagy oda, a napsütötte vizeket mindig is elfoglalják a ragyogó hátú kétéltűek.

De ez persze csupa üres beszéd. A dolgot minden bizonnal az dönti el, amit a konzervdoboz hegyében trónoló levelibéka (4) az időjárásról jósol. Merész, hangos brekegéssel, amit majd a doboz is kellő mértékben föl-erősít. Hadd tudja meg mindenki, mennek-e vagy maradnak az árok vizében béka uraimék.

Mire van feltétlenül szükség a békák szaporodásához?

Nyerteseink: Varga Maya Crystal, Szászrégen; a sepsiszentgyörgyi Váradi József Iskola IV. D; a székelyudvarhelyi Tamási Áron Gimnázium IV. A osztálya.

**HAVONTA
ÉS ÉV VÉGÉN
DÍJAKAT
SORSOLUNK KI!**

ILYEN A SPORT RADÍROZUNK!

BÁLINT JULIANNA rovata

Ismét gurulunk, ezúttal négy keréken. Az autóversenyzés világában a Forma-1-es futamok kulisszatitkait fürkésszük. A Forma-1-es versenyautó nyitott, együléses, nagy kerekeken guruló alkotmány, melynek hátul vízszintes ellenzője is van, hogy a 300 km/órás sebességet is elérő autó a pályáról föl ne szálljon.

Ezek a csodajárgányok külön e célra épített, szilárd burkolatú, zárt pályákon köröznek. A pilóták nagyritkán városi pályán is megcsillogtathatják boszorkányos tudásuk. A legnépszerűbb Forma-1-es városi futam Monacóban zajlik. A halálmegvető bátorságot igénylő versengést több millió tévénéző követi.

Az első Forma-1-es világbajnokság 1950 májusától szeptemberéig tartott. Futamait, melyek helyi szintű nagydíjak, Grand Prix-k, több országban rendezték. A bajnokságot az Alfa Romeo gyártó nyerte. A volt szocialista országok közül egyedül Magyarországon található Forma-1-es pálya, 1986 óta itt rendezik a Magyar Nagydíjat.

A nagy sebesség nagy hőséggel jár! Verseny közben a pilótafülke annyira fölmelegszik, hogy a versenyző egy futam alatt akár 4 kilót is fogyhat. Az autók rendkívül biztonságosak, bizonyos ütközések esetén mégis megesik, hogy kigyulladnak, és a robbanásban a pilóta életét veszti. A legtöbb világbajnoki címet begyűjtött Michael Schumacher karrierje mégsem a Forma-1-es pályán, hanem a sípályán, síbalesetben ért véget.

Első ránézésre úgy tűnik, a győzelemért egyetlen ember, a pilóta küzd. Aki ezt gondolná, az mélységesen téved. Egy Forma-1-es csapatnál átlagosan 600 ember dolgozik, legtöbbjük a pályán nem is látható. Az első női versenyző 1958-ban állt rajthoz az olaszországi Monzában. Maria Teresa de Filippis olasz autóversenyzőnő egy Maseratival radírozott!

A futam győztesei hatalmas pezsgősüveg tartalmát spriccolják egymásra. Gyuri is épp pezsgővel locsolja Sárít.

A HÓNAP KÉRDÉSE

Hol található a legnépszerűbb városi Forma-1-es pálya?

HARMADIKOSOK, FIGYELEM!

Erdély-szerte zajlanak a Napsugár Öttusa körzeti és megyei döntői, amelyekre 120-nál több csapat nevezett be. Közülük a legjobb 18-at várjuk az országos bajnokságra, a szovátai S. Illyés Lajos Általános Iskolába.

A részleteket megtaláljátok honlapunkon:

<https://www.napsugar.ro/napsugar-ottusa-bajnoksag-2/>

MÜLLER KATI rajzai

◆ ÚTON A KÉPZŐMŰVÉSZET TÖRTÉNETÉBEN A BARLANGRAJZTÓL A KÉPERNYŐIG

MURÁDIN LOVÁSZ NOÉMI rovata

ÉSZAKI RENESZÁNSZ. NYÜZSGŐ FORGATAG

A XVI. században Európa északi részén a reneszánsz alkotókra a körülöttük lévő világ tett mély benyomást.

A festők és szobrászok helyzete más volt, mint délen. Albrecht Dürer (1471–1528) családja Magyarországról költözött Nürnberg városába. A fiatal Albrecht oltárképfestő és fametszet-illusztrációkat készítő műhelyben tanult. Dürer türelemmel, pontosan másolta a természetet. Így készült híres nyúlrajza és gyep-részletet ábrázoló akvarellje. Dürer fantasztikus témákat ábrázolt, és abban reménykedett, hogy a pontos részletek hitelessé teszik festményeit.

Németalföld művészei ragaszkodtak hagyományos módszereikhez, de az új megoldásokhoz is vonzódtak. Népszerű volt körükben a nyüzsgő forgatag, tömeg ábrázolása.

Idősebb Pieter Bruegel Gyermekekjátékok című festményén sok apró részlet, jelenet található. Erkölcsi példázatokat ábrázol, paraszti témákat, őszinte realizmussal és humorral, így rámutatva az emberi ostobaságra is. Érdekes munkája a több mint száz flamand közmondást ábrázoló kompozíció.

MASZAT MŰVÉSZ FELHÍVÁSA

Rajzold le kedvenc közmondásod úgy, hogy a társaid kitalálhassák a megfejtést. Nagyobb papírlapra, kartonra, akár csomagolópapírra többen is dolgozhattok egyszerre.

RAJZFILMAJÁNLÓ:

A művészettörténete (3. rész): Reakciók a reneszánszra
<https://www.youtube.com/watch?v=dAoad6qW9Ho>

NYERTESEINK: Dénes Réka, Zetelaka; Bogdán Sára és Pap Kornél Ferenc, Kraszna.

TALÁLD KI!

MÜLLER KATI rovata

A megfejtéseket a 26. oldalon találod.

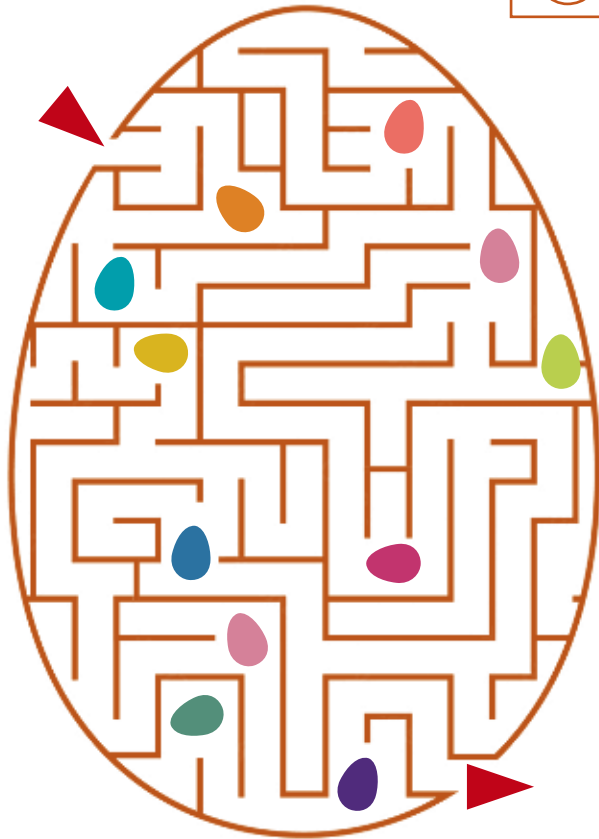
1

Színezd ki a fehér tojásokat megadott helyük szerint.

D3-lila
A2-zöld
C1-lila
C3-piros

A4-sárga
B2-piros
D1-sárga
C4-lila

	A	B	C	D
1				
2				
3				
4				

2

Fuss végig a labirintuson a lehető legrövidebb úton, és közben számold össze, hány hímes tojás került az utadba.

NEVESS VELEM!

- Hallom, Peti, megint rossz fát tettél a tűzre.
- Dehogy, hiszen már régóta nem fűtünk!
- ◆
- Mondd csak, kisfiam, szoktad bosszantani a szüleidet?
- Nem szoktam.
- Szoktál csúnyán beszélni?
- Soha.
- Rendetlen vagy?
- Nem, mindent a helyére teszek.
- Szóval semmilyen hibád nincs?
- Hát... néha füllentek.
- ◆
- Megcsípett egy darázs!
- Kend be ecettel.
- Nem tudom, már elreptült.
- ◆
- Szerinted mi volt előbb, a tyúk vagy a tojás?
- Nem tudom, nálunk hal volt ebédre.
- ◆
- Nagyon öreg tyúk tojhatta ezt a tojást.
- Miből gondolod?
- Már egy órája főzöm, és még mindig kemény.
- ◆
- Mi az a két dolog, amit soha nem ehetsz reggeli előtt?
- Az ebéd és a vacsora.
- ◆

3

Egészítsd ki a rajzos közmondást:

Sokat akar a szarka, ...

4

Karikázd be azokat a betűket, amelyek mellett tavasszal, húsvéttal kapcsolatos szavakat találsz, majd olvasd össze őket: ez is a tavasz hírnöke.

Ma a tojáshéj színű ingedet vedd fel!

Húsvétkor

M – hóember	K – tojásfestés
B – csibe	S – karácsonyfa
Ő – iskolakezdés	Z – hóember
A – rügy	A – tulipán
R – locsolkodás	Á – kikelet
T – szüret	O – nyaralás
É – szilveszter	G – kisbárány

REJTVÉNYPÁLYÁZAT

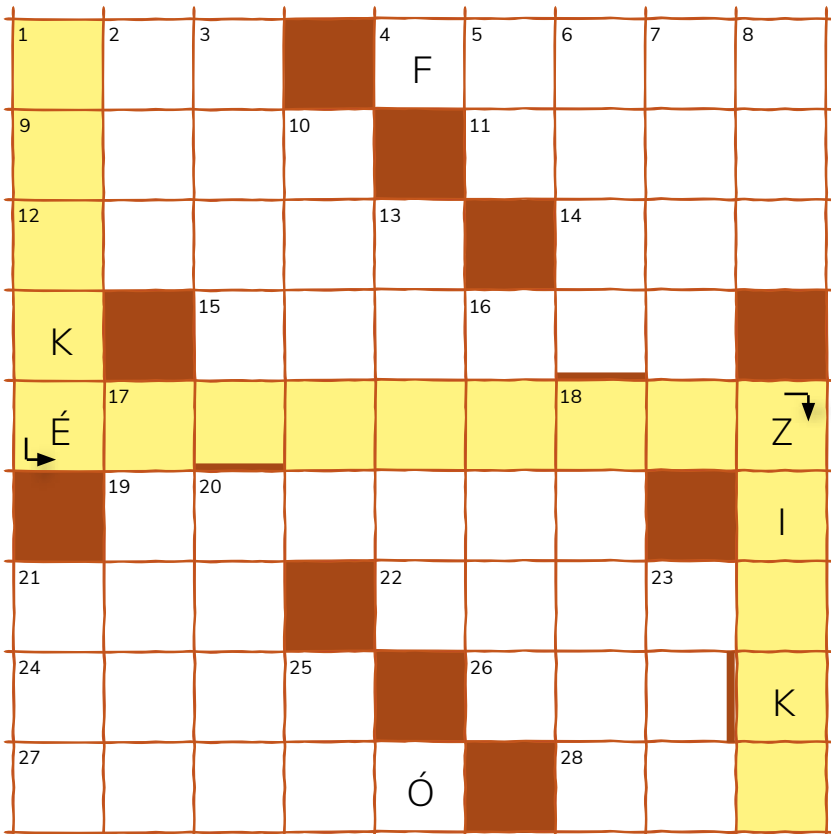
Szilágyi Domokos vicces áprilisi versében minden a feje tetejére áll. Rejtvényünk megfejtése ennek a versnek egy sora.

VÍZSZINTES

1. Albán pénznem (LEK)	15. Békaporonty
4. Didereg	19. Lóbiztató szerszáma
9. Déli étkezés	21. Betűvető
11. Hosszas eszméletlen állapot (KÓMA)	22. Magatartás (MODOR)
12. Seprű készítésére használt növény	24. Becézett Rozália
14. Végül kínos!	26. A közepén meginog!
	27. Előidéző
	28. Koreai autómárka (KIA)

FÜGGŐLEGES

- 1. A megfejtés**
- Ilyen „hal” a kis béka
 - Szeretném megkapni
 - ÁÁÁ!
 - Övezet
 - Női név
 - Méhlakás
 - Hajítat
 - Majdnem végig kigomboll
 - Halászbót kelléke
 - Gége
 - Csónak
 - Fűszerező
 - Bírom a közepén!
 - Monitor részelt
 - Igaz Zoltán monogramja

HAVONTA ÉS ÉV VÉGÉN DÍJAKAT SORSOLUNK KI!

▲▲▲▲▲▲

Nyerteseink: Antal Regina Mária, Gyimesbükk; Herczeg András-Márk, Marosludas; Kapitány Trisztán, Székelykeresztúr; a zilahi S. Bärnuțiu Iskola III. B; a székelyudvarhelyi Tamási Áron Gimnázium III. osztálya.

A feladatokat Alföldy Andrea, Búzási Noémi, Szilágyi Mária és Tunyogi Katalin, a nagyváradi Szacsvey Imre Általános Iskola tanítónői állították össze a Polgár Judit Sakk Alapítvány szakmai jóváhagyásával.

VIII. Döntetlen

• Három eredmény lehetséges egy sakkjátszmában: Nyer a világos, nyer a sötét, döntetlen.

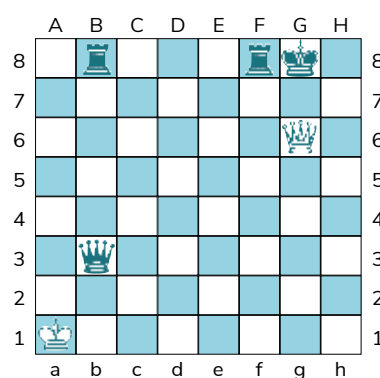
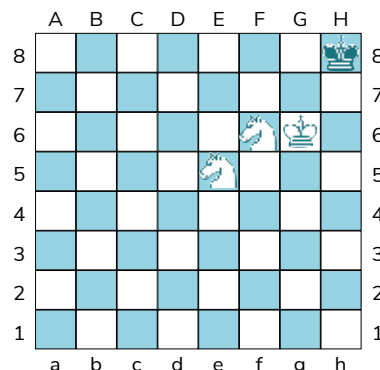
• Több esetben is lehet egy játszma döntetlen:

a) Elméleti döntetlen: nem maradt elég báb a táblán, így mattot adni lehetetlen.

b) Patt: amikor a lépésre következő félnek nincs lépéslehetősége, a királya azonban nincs sakkban.

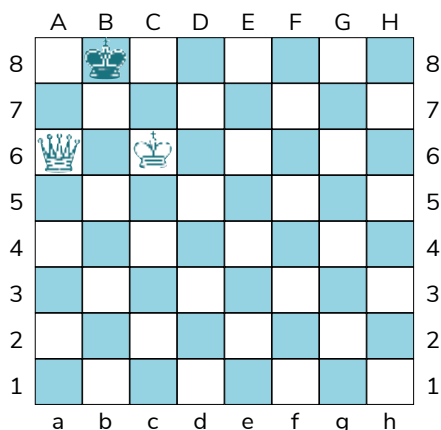
c) Örökös sakk: a király ki tud lépni a sakkból, de újra és újra sakkot kap (a mellékelt példa esetében a sötét király a világos vezértől). Ha háromszori lépésismétlés van a táblán, az a döntetlen.

d) A felek megegyeznek a döntetlenben.

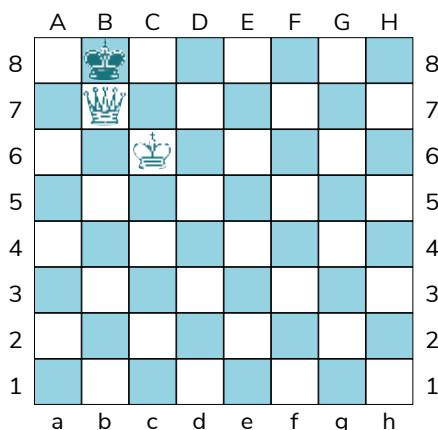

1. Matt vagy patt? Karikázd be a megfelelő szót!

a) MATT PATT

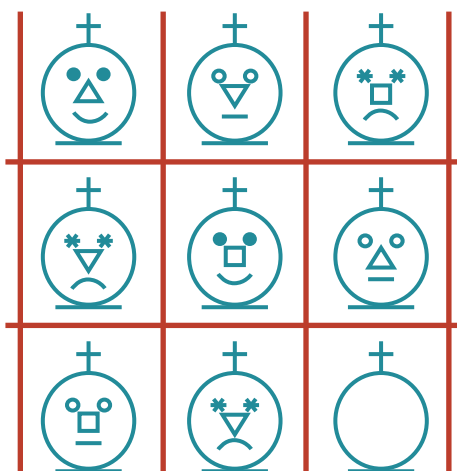
b) MATT PATT

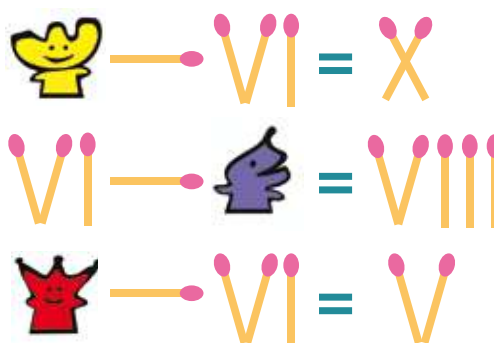
2.

A PATT szó első betűjét cseréld ki a megadott mássalhangzókkal: CS, H, K, M! Karikázd be, melyikkel lesz helytelen!

3. Rajzold meg a király hiányzó arcát!

4. Minden sorban helyezz át egy gyufaszálat úgy, hogy az egyenlőség igaz legyen!

A feladatok megfejtését a 26. oldalon találd, kivéve a 4-est, azt küldd el nekünk. Év végén a beküldők közt sakkal kapcsolatos díjakat sorsolunk ki.

TI KÜLDTÉTEK

Kék ég alatt pitypangvirág,
zöld rét fölött viruló fák.
Zsongó darazsak közt méhek,
tulipánok, rózsák, szépek.

A madarak csicseregnek,
a tücskök meg ciripelnek.
Jön a tavasz szellő-lábon,
hét mezőre idelátom.

Tóth-Kovács Iringó,
Sepsiszentgyörgy

▲▲▲
Mészáros Eszter Hanna,
Szilágycseh

▲▲▲
Ahmetagič Hana,
Szabadka

Itt a húsvét, vártuk már,
hisz a tavasz jelzi ám!
Itt egy nyuszi, hopp-hopp-hopp,
szép kislányok, várjatok!

Jönnek már a legények,
meglocsolnak titeket,
minden kislány várja már.
„El ne hervadj, szép leány!”

Ajtóban áll a legény.
„Fizetséget kérek én!
Piros tojás az ára.”
Jövőre is várlak ám!

Kegyess Cintia,
Kökényesd

▲▲▲
Isztojka Mándra,
Havadtő

▲▲▲
Sztranyák Szintia,
Körösfő

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy manó. Volt neki egy titkos helye egy fa törzsében. Ez az icike-picike manó gyűjtötte a petákokat. Jött egy szellő, aki ezt mondta:

- Szia, manó, hol laksz?
- Itt, a fa törzsében. Akarsz a barátom lenni?
- Igen.

Egy ezüstmadár megmutatta nekik, hol van egy aranypalota. Azt mondta:
– Ott van egy király, egy szép lány és egy ponty, harminc petákért megkapod a fél királyságot.

Hát oda is adta, és boldogan éltek, míg meg nem haltak.

Hegyess Brendon, Zimándújfalu

▲▲▲
Jamboc Nikolett,
Zimándújfalu

Doromboló kiscicák,
ravaszak, mint a rókák.
Kunyerálnak hevesen,
kapnak is rendesen.

Karmuk hegyes,
eszük sebes.
Szeretik a halat,
mindig jut egy falat.

Szép az élet,
ez, ami éltet.
Kedves kis macsekok,
krapekok.

Nagy Johanna,
Sepsiszentgyörgy

KÓSZABÓCSZA

postát bont

Sziasztok!

A bolondozás és újjászületés hónapjában gondolatok barátaitokra, jó ismerőseitekre, és ha locsolkodni indulnátok, senkiről se feledkezzetek meg! Ha él még nálatok húsvéti népszokás, írjatok róla, vagy rajzoljatok nekünk! Boldog húsvétot mindenkinek!

A kép címe: Napsugár örömök. A **gyergyószentmiklósi Fogarasy Mihály Általános Iskolában, Szenner Judit** tanító néni osztályában készült, miután megérkeztek a friss lapszámok és a jól megérdemelt nyeremény.

Szeretem a hideget,
de leginkább a meleget.

Az enyhe szél felkapja a hajamat,
repülnek felettem a madarak.

Bimbóznak a fák s a virágok,
kibújnak a hóvirágok.

Zöldül a mező, esik az eső,
illatozik a nárciszmező.

Papp Nóra Alexa,
Lövété

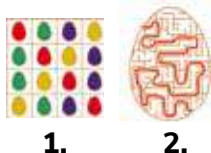
Havasi Attila A szilvásgombóc című, a IV. osztályos tankönyvben szereplő verse „ihlette meg” **Gólya Balázs désfalvi** olvasónkat: saját kezűleg készítette el a szilvás és túros gombócokat! Köszönjük tanítónője, **Gagyi Erika** beszámolóját

SPORTOLJ, ÉS KÜLDJ FÉNYKÉPET MAGADRÓL!

Feldmann Lilla Virágnak hívnak, harmadikos vagyok a Friedrich Schiller Gimnázium német osztályában, **Marosvásárhelyen**. A kép a csíkkarcfalvi hokimeccsem előtt készült.

Herczeg András-Márk, a **Marosludasi 1-es Számú** Gimnázium III. C osztályos tanulója a szovátai atlétika-verseny 4 km-es távján I. helyezést ért el.

1.

2.

A Találd ki! feladatok megfejtései:

2. 7; 3. Sokat akar a szarka, de nem bírja a farka: többet vállal, mint amennyire képes. 4. Barkaág.

A sakkfeladványok megfejtései:

1. a) patt b) matt 2. H (hatt) 3.

Vágjátok ki, és ragasszátok az osztály gyűjtőlapjára az utolsó bélyeget. Április folyamán küldjétek el nekünk a névsorral és tanítótok nevével együtt. Értékes jutalmat nyertek vele!

◆ OLVISS, ÉS KÜLDJ RAJZOT RÓLA!

Berg Judit Rumini-regényei nyomán készült
Bertalan Liza kézdialmási olvasónk rajza.

Sepsiszentgyörgyön, a Váradí József Általános Iskolában népmeséket illusztráltak **Domokos Zsuzsa** tanítványai – mindenki a saját kedvencét.

Nagy Lenke
ívói tanítványai

Nyuszi és tojás – az örök húsvéti témák. Tavalyi zsákunkból ezt húztuk elő!

Szatmárnémeti,
Rákóczi Ferenc
Általános Iskola,
Kovács Andrea osztálya

András Mónika
lővétei osztálya

Magyar
Csermely,
Bréb

Kedves szülők, nevelők!
Köszönjük mindazoknak,
akik személyi jövedelem-
adójuk 3,5%-ával támogatják
a Napsugár Alapítványt.

Ha ebben az évben is méltónak
tartanak a támogatásra, kérjük,
töltsék ki a mi adatainkkal
a 230. számú űrlapot, és küldjék
el a helyi Pénzügyi Hivatalhoz.
Ha tavaly két évre támogatta
alapítványunkat,
a felhívásnak már eleget tett.

Az űrlap honlapunkról is
letölthető: www.napsugar.ro

Adataink: Fundația
Culturală Napsugár;

Cod de identificare fiscală:
7714627; Cont IBAN:

RO16RNCB0106026613330001

Leadási határidő: 2023. május 25.

Köszönjük bizalmukat
és támogatásukat!

A Napsugár és a Szivárvány

◆ NAPSUGÁR - SZIVÁRVÁNY KÉPTÁR

Képzőművész munkatársaink rajzaiból képeslap-
sorozatot indítottunk. Rendszeresen küldünk belőlük
azoknak az olvasóinknak, akik kitartóan írnak,
rajzolnak nekünk.

Gyűjtsd te is!

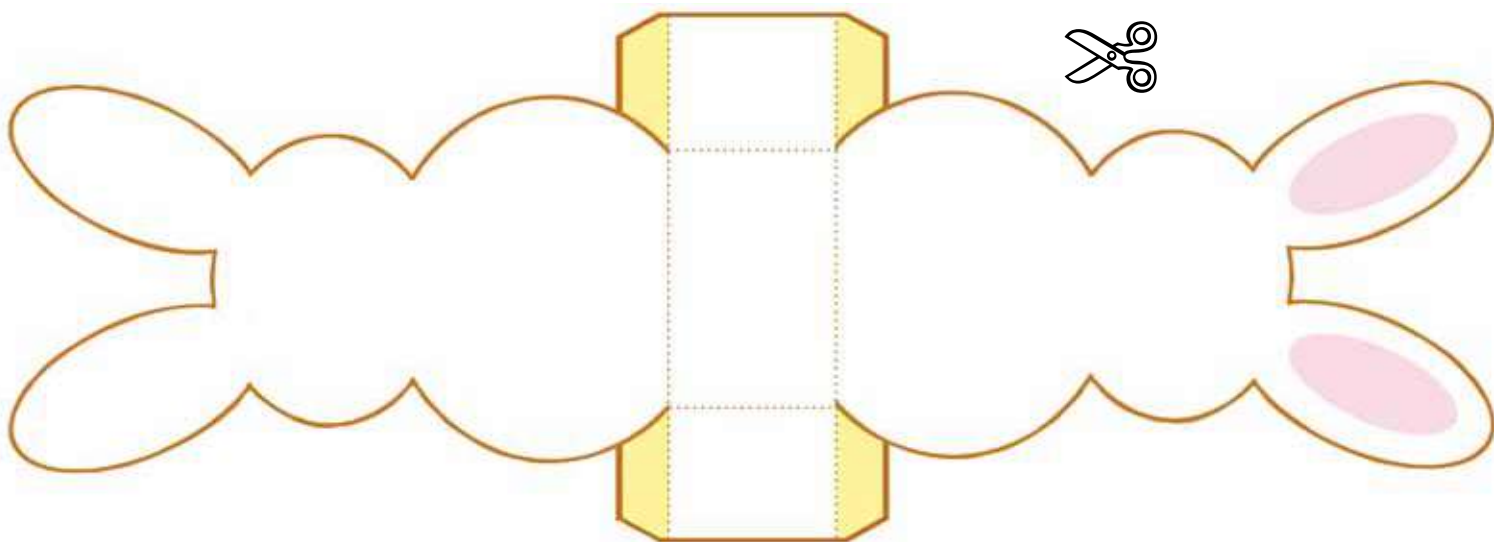
Tom és Huck Finn fél, nehogy kiderüljön: tanúi voltak a gyilkosságnak. Sajnálják az öreg Muff Pottert, aki maga is azt hiszi, ő szúrta le a doktort. Titokban eljárnak a börtönhöz, a rácsos ablakon át ennivalót, apróságokat adnak neki. Tom kínjában egy este mindent elmond Potter védőügyvédjének. Az ítélethirdetés napján Tom megjelenik a tárgyaláson, ahol tanúként kihallgatják. Elmeséli, hogyan leste meg Pottert és Indián Joe-t a gyilkosság éjszakáján a temetőben. Mire vallomásának végére ér, Indián Joe megszökik a tárgyalóterem ablakán át. Tomot hősként ünneplik a faluban, de a fiú éjjelente Indián Joe-tól retteg. Joe fejére vérdíjat tűznek ki, mindenhol keresik, sehol sem találják. Féleleműzőnek Tom és Huck kincskeresésbe fog.

A kincset rendszerint rablók ássák el különleges helyeken, de aztán nem jönnek utána. És mindig van egy rejtélyes, megsárgult térkép, ami mutatja, merre van a kincs. A kincskeresést a dombon kezdik, egy kiszáradt fa alatt. Tom eltervezi, hogy ha egy fazék pénzre bukkannak, dobot, kardot, piros nyakkendőt vásárol, azután megházasodik. Huck szerint ez a legnagyobb marhaság, amit Tom tehet. A két fiú több helyet felás, éjszaka is, hiába. Sehol semmi kincs. A kísértetházban próbálkoznak. Azt mindenki kerüli, mert ott valamikor gyilkosság történt. Épp a padlásán keresgélnek, amikor a házba két csavargó lép be. Az egyikről kiderül, hogy álruhába bújt Indián Joe az. A csavargók Tomék ásójával lyukat ásnak a padlóba, hogy rablott pénzt rejtssenek el. A lyukban pénzzel teli ládikóra lelnek.

NYUSZI- DOBOZ

A folytonos vonalak mentén vágd körül a nyuszit. Rózsaszín füles felére rajzolj arcot, mancsot, a másikra farkincát, majd a szaggatott vonalak mentén hajtogatva, a sárga részeket megragasztózza készíts belőle dobozt. Fülei hegyét ragaszd össze. Apró édességet, húsvéti üzenetet ajándékozhatasz benne valakinek.

„Öltöztess” színes ruhába a kottlóst, majd a vastag vonalak mentén vágd körül, a szaggatottak mentén hajtogasd. Fejét, farkát a hajtás vonaláig ragaszd össze, így épp befér egy hímes tojás. (Óvatosan emeld fel az asztallapról, mert könnyen kicsúszhat belőle.)

KOTLÓS- KOSÁR

